

Koncesija za izgradnju i korišćenje HE Buk Bijela vrijednosti 382,4 miliona KM dodijeljena je prije četiri godine ERS-u i HE na Drini. Nakon zajedničke sjednice vlada Republike Srpske i Srbije početkom prošle godine rečeno da će dvije zemlje, pored zajedničke gradnje hidroelektrana Foča i Paunci, graditi i hidroelektranu Buk Bijela.

Sekretarijatu ESPOO konvencije (Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu preko državnih granica) podnesena je žalba protiv BiH zbog kršenja i izbjegavanja procedure o prekograničnoj procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje hidroelektrane Buk Bijela, koju zajednički planiraju da grade Republika Srpska i Srbija na rijeci Drini. Žalbu Sekretarijatu ESPOO su podnijeli Centar za životnu sredinu Banjaluka i Aarhus centar iz BiH, zajedno sa organizacijama Green Home i Ozon iz Crne Gore.

Saradnja Crne Gore

Izgradnja HE Buk Bijela instalisane snage od 93 MW planirana je na rijeci Drini, na teritoriji Republike Srpske.

„Aarhus centar je još prošle godine osporio ekološku dozvolu za ovaj projekat, ali je istu Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske potom ponovo izdalo. Akumulacija planirane elektrane će se protezati uzvodno, sve do granice sa Crnom Gorom i sada već postoje dokazi da će se, ukoliko dođe do gradnje tog objekta, ostvariti značajni negativni uticaj na ekosistem kanjona rijeke Tare, unutar Nacionalnog parka Durmitor“, saopšteno je iz Centra za životnu sredinu.

Nataša Kovačević iz udruženja Green Home rekla je da je Ministarstvo nastavilo postupak izdavanja nove ekološke dozvole bez sprovođenja novog postupka procjene uticaja na životnu sredinu, iako je Crna Gora izrazila namjeru da učestvuje u novoj prekograničnoj proceduri.

Time je, tvrdi, prekršena međunarodna ESPOO konvencija, zbog čega je „od suštinske važnosti da Vlada Crne Gore hitno podnese prijavu o usaglašenosti ESPOO Sekretarijatu i traži stvarnu procjenu potencijalne štete na životnu sredinu za HE `Buk Bijela`“.

Aleksandar Perović iz nevladine organizacije Ozon izrazio je zabrinutost zbog ovakvog odnosa vlasti u BiH, ali i zbog prilično pasivne uloge Vlade Crne Gore.

“Ovo bi moralo da se što prije promijeni, jer se radi o projektu koji već godinama izaziva pažnju javnosti u obje zemlje. Nadam se da će ova zajednička inicijativa ekoloških nevladinih organizacija ka ESPOO Sekretarijatu postići cilj“, rekao je Perović.

Dodao je da je veoma važno i da Vlada Crne Gore da konkretan doprinos, shodno pravima koje ima kao potpisnica ove konvencije.

Nina Kreševljaković, pravna savjetnica Aarhus centra, istakla je da je ugovorom o uspostavi

Energetske zajednice, čija je potpisnica i BiH, predviđena obaveza da se sprovodi Direktiva EU koja se odnosi i na odluku da li treba procjena uticaja na životnu sredinu.

„Ova direktiva ne reguliše mogućnost korištenja stare studije o procjeni uticaja na životnu sredinu za novi postupak izdavanja ekološke dozvole. Ekološka dozvola iz 2013. godine je prestala važiti i cijeli postupak se mora od početka provesti, što u ovom slučaju nije učinjeno“, istakla je Kreševljakovićeva.

Dodala je da logika da ne treba izrađivati novu studiju, jer stara studija već postoji, može dovesti do zaključka da se studija uticaja npr. iz 1996. godine može koristiti ako se sam projekat nije mijenjao, uprkos tome što su se prirodni, ekonomski, pravni i politički uslovi u međuvremenu mijenjali.

Rizik

„Ovo je ne samo pravno neprihvatljivo, nego predstavlja i rizik i za investitora i za javnost, jer se donosi odluka na osnovu starih i nepotpunih podataka“, istakla je ona.

Prije godinu dana je poništena ekološka dozvola za HE Buk Bijela nakon što je Okružni sud Banjaluka donio presudu kojom se uvažava tužba Aarhus centra BiH. Gradnju HE Buk Bijela zagovara Elektroprivreda RS, a memorandum o izgradnji potpisan je 2017. s kompanijom „Kineska državna aero-tehnološka međunarodna inženjerska korporacija“. Objavljeno je i da da Vlada RS priprema javni poziv za izbor firme koja će graditi HE Buk Bijela iako ne postoji elaborat o očekivanim troškovima, prihodima ili načinu realizacije projekta, kao ni studije opravdanosti te investicije.

Izvor: oslobodjenje.ba